

СТАНОВИЩЕ

От: *Проф. д-р Симеон Владимиров Тасев*

Относно: дисертационен труд на тема „Спиране и прекъсване на погасителната давност в частното право“, с автор – **Неделина Димитрова Симова – Митова**, задочен докторант в Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство в гр. София, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Гражданско и семейно право“, направление 3.6. Право.

- I. Авторът, Неделина Симова - Митова, е отчислена с право на защита на дисертационен труд, съгласно Заповед № 139/25.01.2023 г. на Ректора на УНСС. Трудът е обсъден на катедрен съвет на катедра „Частноправни науки“ на УНСС, който е дал положителна оценка за неговото съдържание и приноси.

II. Обща характеристика и форма на дисертационния труд.

Избраната от автора тема на дисертационния труд е актуална и предизвиква интерес както сред научните среди, така и сред практикуващите юристи. Широкото приложно поле на поставените проблеми и наличието на противоречиви разрешения по тях налагат да бъде даден отговор, включително посредством предложения за бъдещи законодателни инициативи.

Изследването е пряко насочено към анализ на разглежданите правни явления. Трудът ползва достиженията на българското гражданско право, които служат за развитие на науката при аргументация на изложените тези. Направени са сравнителноправен и исторически анализи, проведено е разграничение между спирането и прекъсването на погасителната давност с други правни явления – възпрепятстване и отлагане (отсрочване) на давността и отказ от изтекла давност, разгледани са отделните основания, правното действие на същите, направен е преглед на съдебната практика по обсъжданите въпроси.

III. Преценка на съдържанието на дисертационния труд.

Обобщено, **Първа глава „Същност и правно действие на спирането и прекъсването на погасителната давност“** съдържа разграничение на погасителната от придобивната давност, изложен е фактическият състав на погасителната давност и функциите ѝ, анализира се отношението ѝ към принципа на справедливостта. Направен е исторически преглед на уредбата, посочени са правните последици на спирането и прекъсването на погасителната давност, изследвана е регламентацията в публичното право, включително с изясняване на правното явление абсолютна давност там и съпоставката му с давността по чл. 112 ЗЗД в насока фактически състав, функции, правно действие.

Обобщено, **Втора глава „Основания за спиране и препятстване на погасителната давност“** обхваща анализ на изведените общи характеристики на всички основания за спиране на давността, като те могат да имат значение на юридически факт, препятстващ давността, в зависимост от момента, в който се проявяват. Класифицирани са по групи и е разгледано всяко от тях поотделно – както тези в ЗЗД, така и в други закони в българското частно право.

Обобщено, **Трета глава „Основания за прекъсване на погасителната давност“** съдържа анализ на всяко от тях поотделно, както и на спорните въпроси – дали признаването представлява правна сделка или юридическа постъпка, какво е действието на частичното плащане спрямо давността. Анализ е посветен на вида на иска, с който давността се прекъсва. Направено е разграничение на последиците при незаконосъобразните действия по изпълнение. Посветен е анализ на проблема за прекъсване на давността в заповедното производство, в производството по Закон за особените залози, разгледан е и въпросът за прекъсване на спряна давност.

Обобщено, **Четвърта глава „Практически проблеми на спирането и прекъсването на погасителната давност“** е посветена на анализ на отделни въпроси, включително на проблемите във връзка с особеностите на спиране и прекъсване на погасителната давност спрямо потестативните права, спрямо задълженията за периодично и продължително изпълнение, както и придобилият все по-голяма актуалност в доктрината и практиката въпрос за изчерпателността на основанията за спиране на давността. Разгледани са още проблемът за условното действие на прекъсването в хипотезата на чл. 116, б. „б“ ЗЗД, за спиране и прекъсване на давността

при частично предявяване на вземането, както и за спиране и прекъсване на погасителната давност за правото на строеж.

В заключението са обобщени най-важните изводи от труда, като е акцентирано на поддържаните в дисертацията самостоятелни тези. Направени са и предложения *de lege ferenda*.

Авторефератът е структуриран в съответствие със съдържанието на дисертационния труд, като в него са инкорпорирани съдържателните му приноси.

IV. Научни приноси на дисертационния труд.

Изготвеният дисертационен труд съдържа приноси, в това число систематизиране на въпроси с важно практическо значение и оспорване на някои наложени в практиката виждания, изложено е мнение за необходимостта от преосмисляне на досега приети становище. Изследването се стреми да направи предложения за бъдещи законодателни изменения, в това число за установяване на нови основания за спиране и прекъсване на давността. Принос в тази връзка имат и сравнителноправните изследвания. Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси, както следва:

На първо място, трудът представлява първото монографично изследване, посветено на спирането и прекъсването на погасителната давност в българското частно право.

Второ, направено е историко-правно изследване на институтите на спиране и прекъсване на погасителната давност, тяхното възникване и развитие.

Трето, предложен е сравнителноправен анализ на нормативните разрешения в Италия, Испания, Франция, Русия, Полша, Германия, Гърция, Шотландия, както и преглед на уредбата на спирането и прекъсването на давността в някои източници на международното частно право, в т.ч. Конвенцията за погасителната давност при международната продажба на стоки на Комисията на ООН по международно търговско право, Конвенцията за договора за международен автомобилен превоз на стоки, Принципите на европейското договорно право.

Четвърто, трудът съдържа сравнителен анализ на уредбата на спирането и прекъсването на погасителната давност в частното право, съпоставен с правни явления

в публичното право – административно, данъчно, административно-наказателно, наказателно и осигурително.

Пето, направено е самостоятелно изследване на института на абсолютната давност в публичното право, като е съпоставена с давността, предвидена в новата разпоредба на чл. 112 ЗЗД (в сила от 02.06.2021 г.).

Шесто, предложен е подробен анализ на основанието по чл. 116, б. „а“ ЗЗД, с доразвитие на въпросите кой може да направи признаване на вземането, правна същност и пороци.

Седмо, направен е разбор на съдебната практика по въпросите пред кого следва да е направено признаването, за да прекъсне давността, относно действието на частичното плащане, относно видовете искове, с които давността се прекъсва и др.

Дисертационният труд съдържа и други приноси, изложени подробно в автореферата на с. 19 – 22.

В труда са направени и предложения за бъдещи изменения в правната уредба на института на погасителната давност, както следва:

Първо, предложение за разширяване на фактическите състави на основанията за спиране на давността, като се създаде ново и общо правило за спиране, с което да се изостави досегашната законодателна традиция в българското частно право основанията за спиране да се предвиждат лимитативно.

Второ, посочено е като уместно създаването на ново правило за отсрочване на давността чрез въвеждане на допълнително изречение към чл. 115, ал. 1, б. „ж“ ЗЗД: *„когато процесът е приключил без акт по същество и последващото предявяване на вземането е допустимо, давността не се смята спряна, но ако изтича в рамките на съдебния процес или по-малко от 6 месеца след това, кредиторът разполага с 6-месечен срок от влизане в сила на крайния акт на съда за предявяване на иска си“.*

Трето, предложено е в основанието по чл. 116, б. „б“ ЗЗД да се добави към предявяване на иск или възражение или на искане за почване на помирително производство и „подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение“, а така също и да се разшири фактическият състав на основанието по чл. 116, б. „в“ ЗЗД, като

се добави и „предприемане на действия за принудително изпълнение или действия по осребряване на имущество по реда на ЗОЗ“.

Четвърто, авторът намира за уместно и наложително усъвършенстване на уредбата в Гражданския процесуален кодекс и в Наказателно-процесуалния кодекс, която има отношение към разглежданата материя, като предлага създаване на ново правило в ГПК или НПК, подобно на това по чл. 118 ГПК, с което да се предвиди при неприемане на иска наказателният съд да препраща делото в тази част за разглеждане от гражданския съд.

V. Критични бележки и препоръки.

От научния труд се установява необходимото познаване от автора на достиженията на доктрината и практиката в областта на разглежданите въпроси, на които е посветено задълбочено и всеобхватно изследване.

Към дисертационния труд могат да бъдат направени и критични бележки. Правя препоръка на автора да направи някои редакционни и стилистични подобрения в текста на труда.

Предлагам след защита на дисертацията, трудът да се издаде като отделна монография.

VI. Заключение

Аргументите, изложени в предходните абзаци, ми дават основание да приема, че научният труд е съобразен с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и правилника за прилагането му. Дисертационният труд представлява оригинално и задълбочено изследване, съдържа научни резултати и конкретни приноси за развитието на правната наука, с оглед на което предлагам на научното жури да присъди на Неделина Димитрова Симова – Митова образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“, специалност „Гражданско и семейно право“.

Дата:

Изготвил становището:

.....

/проф. Симеон Тасев/